

KUZEY AFRİKA LİBYA

GSYİH (Milyon \$)
138.000

KBGSYİH ( )
26.680

Büyüme Oranı (%)
12,6 %

Nüfus
5.172.231

Yüzölçümü (km2)
1.759.540

Başkent
Trablus

Akdeniz kıyısında bir Kuzey Afrika ülkesi olan Libya yaklaşık 5 milyon nüfusa sahiptir. Ülke nüfusunun neredeyse tamamı (% 97) Araplar tarafından oluşmaktadır ve yine nüfusun %97'si Sunni Müslümandır. Ülkede Arapça resmi dildir ancak İtalyanca ve İngilizce de büyük şehirlerde hemen hemen herkesçe bilinmektedir. Nüfusun yaş aralıklarına göre dağılımına bakıldığında 0-24 yaş arası genç nüfus toplam nüfusunun % 45.1'ini, 25-64 yaş arası yetişkin nüfus %50.9'unu ve 65 yaş üzeri yaşlı nüfus % 4'ünü oluşturmaktadır. Libya'da kadın başına çocuk oranı ise 2.07'dir. Dünya Sağlık Örgütü 2010 verilerine göre Libya'da yıllık kişi başı sağlık harcaması 573 \$'dır ve gayrisafi yurtiçi hasıladan sağlığa ayrılan pay % 3'tür.

Ülkede sağlık kuruluşları, Sağlık ve Sosyal İşler Sekreteryası altında toplanmıştır. Çoğunlukla kamu kaynaklı olarak sunulan sağlık hizmetlerinden birincil sağlık hizmetleri içerisinde, birincil sağlık hizmetleri birimleri, kentsel poliklinikler ve gezici sağlık birimleri bulunmaktadır. Genel hastaneler, üniversite hastaneleri ve özel dal hastaneleri ikincil ve üçüncül sağlık hizmeti sunan diğer birimlerdir. Ayrıca sağlık hizmetleri sunan özel hastaneler ve poliklinikler de mevcuttur.

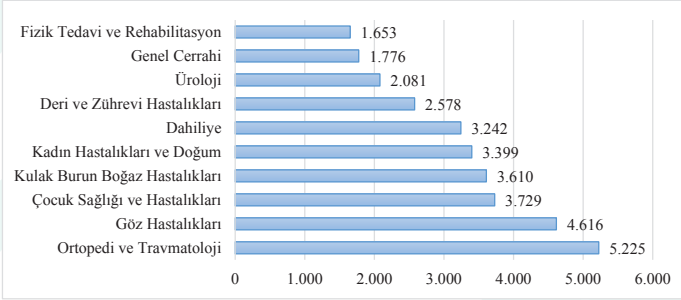
Ülkede sağlık hizmetleri, sosyal hizmetler ve sosyal güvenlik hizmetlerinin finansmanı büyük oranda kamu kaynaklarıyla karşılanmaktadır. Devletin çalışanların ücretlerinden veya gelirlerinden yaptığı kesintilerle oluşturduğu fonlar, devletin doğrudan yaptığı harcamalar ve işverenlerin ödedikleri primler bu hizmetlerin talep finansmanına ek kaynak oluşturur. Ayrıca devletin bazı sağlık hizmetlerinde yaptığı indirimler mevcuttur. Özel sağlık hizmetlerinde finansman, kişisel doğrudan (cepten) ödemelerle sağlanmaktadır.

Libya'da sağlık insan gücü yeterli nitelik ve nicelikte değildir. Mevcut sağlık eğitim kuruluşları yeterli değildir. Son yıllarda sağlık eğitimi alanına ağırlık verilerek, bu sorun giderilmeye çalışılmıştır. Bu alanda ülke sağlık sistemi yabancı insan gücü istihdam etmektedir. Ülke yönetimi sağlık hizmetlerini ücretsiz olarak sunmaktadır. Libya'da halkın tamamı sağlık hizmetlerine ulaşma imkânına sahiptir. Ancak 1980'li yıllardan bu yana ülkedeki sağlık hizmetleri standartlarında gözle görülür bir düşüş olmuştur. Libya'da sağlık hizmetlerinin sunumundan ve denetiminden

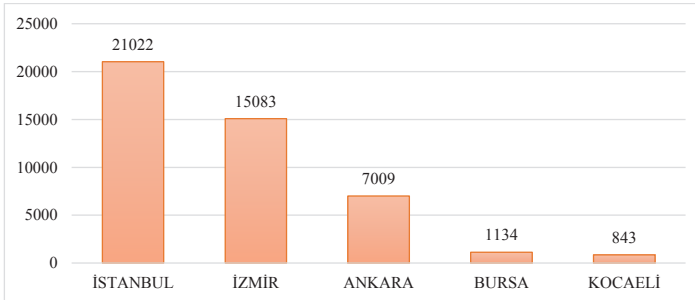
sorumlu makam, Sağlık ve Sosyal Güvenlik Sekreteryasıdır. Bu Sekreteryaya daha çok doğrudan sağlık hizmetleri arz edicisidir.

Libya ekonomisi petrole dayanan, zenginleşmesine rağmen, halkı tam anlamıyla refaha kavuşmamış bir ülkedir. Ayrıca 2010 yılından sonra yaşanan gelişmelerle hemen hemen tüm alt yapısı tahrip olmuş bir ülkedir. Ülkede eğitim, sağlık gibi birçok alanda yetersizlikler mevcuttur. Ülkede yeterli finans kaynakları olmasına karşılık, sağlık alanındaki gelişmeler yetersiz kalmış dolayısıyla da eğitilmiş sağlık personeli eksikliği vardır. Libya vatandaşları da zaman zaman sağlık hizmetlerine ulaşımında çeşitli güçlükler yaşamaktadır. Türkiye'nin yakın tarihte sağlık alanında gerçekleştirmiş olduğu "Sağlık'ta Dönüşüm Programı" ile gelişen sağlık hizmetleri artık bu yüksek standartta sağlık hizmet alamayan uluslararası hastalara da sunularak, Libya gibi sağlık alanında en gelişmiş teknoloji ve hizmetleri veremeyen ülke vatandaşlarının sağlık gereksinimlerini karşılamaktadır. Bunlarla birlikte Türkiye ve Libya arasındaki din ve kültür denkliği de bu ülkedeki uluslararası hastaların tedavileri için Türkiye'ye geldiklerinde diğer ülkelere kıyasla kendilerini çok daha rahat hissetmelerini sağlamaktadır.

2014 yılında ülkemize toplam 46.626 Libyalı uluslararası hasta gelmiştir. Bu hastaların 42.511'i sağlık turizmi kapsamında ülkemizde tedavi olurken, 4.115'i turistin sağlığı kapsamında sağlık hizmeti almışlardır. Gelen Libyalı uluslararası hastaların en fazla tercih ettiği ve hizmet aldığı branşlar incelendiğinde ilk sırada 5.225 uluslararası hastanın sağlık hizmeti aldığı Ortopedi ve Travmatoloji ve Travmatoloji branşı ilk sıradadır. Ardından Göz Hastalıkları, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ve Kulak Burun Boğaz Hastalıkları branşları gelmektedir. Ülkemize gelen Libyalı uluslararası hastaların büyük bölümü sağlık hizmetlerini 3 büyük il olan İstanbul, Ankara ve İzmir'de almayı tercih etmişlerdir. Bu 3 ilin sağlık hizmeti verdiği toplam uluslararası hasta sayısı 43.116'dır. Libyalı uluslararası hastalar ülkemizde görecekları tedaviler için ise en fazla sonbahar aylarını tercih etmişlerdir. 2014 yılında ülkemize Libya'dan gelerek sağlık hizmeti alan uluslararası hastaların dağılımlarına ilişkin grafikler aşağıdaki gibidir:

Grafik 1: 2014 Yılında Libyalı Uluslararası Hastaların En Fazla Sağlık Hizmet Aldıkları İlk 10 Branş

Grafik 2: 2014 Yılında Libyalı Uluslararası Hastaların En Fazla Sağlık Hizmeti Aldıkları İlk 5 Şehir